

STORTINGET

Representantforslag 138 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Ane Breivik, Grunde Almeland og Ingvild Wettrhus Thorsvik

Dokument 8:138 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ane Breivik, Grunde Almeland og Ingvild Wettrhus Thorsvik om en mer bærekraftig handlingsregel

Til Stortinget

Bakgrunn

Langsiktige framskrivninger, særlig Perspektivmeldingen 2021, peker på et betydelig inndekningsbehov frem mot 2060. Det økonomiske handlingsrommet blir strammere. Fremover kan man forvente lavere petroleumsinntekter. Samtidig vil offentlige utgifter tilknyttet pensjoner og helse og omsorg øke.

Politikken nå og fremover må legges opp slik at man håndterer det inndekningsbehovet som måtte komme. Politikken må innrettes slik at det blir liten risiko for at man kommer i en situasjon der finanspolitikken ikke er bærekraftig, og det blir behov for omfattende innstramninger.

Handlingsregelen innebærer en retningslinje for den finansielle sparingen for staten, der hensikten er å regulere innfasingen av petroleumsinntekter i økonomien samt fordele bruken på nåværende og fremtidige generasjoner. Over tid skal en bare bruke forventet realavkastning av kapitalen i fondet. Slik regelen er konstruert, gir den i dag ikke rom for å justere den finansielle sparingen for andre formål, som demografiske endringer eller særlige investeringsbehov.

I 2017 vurderte Finansdepartementet det ubetingede anslaget på forventet realavkastning til å være 3 prosent. I ettertid har langsiktige renter falt betydelig. Da

værende sentralbanksjef Øystein Olsen pekte i sin årstale i februar 2021 på at dersom en skulle gjentatt beregningene i dag, ville endringen i rentenivået alene redusert anslaget på forventet realavkastning fra rundt 3 prosent til om lag 2 prosent per år.

I en situasjon der man ikke kan regne med betydelige fremtidige oljeinntekter, vil bruk av forventet realavkastning fra oljefondet kunne innebære en betydelig finansiell risiko, med høy sannsynlighet for at det før eller senere vil inntreffe et kraftig fall i oljefondet.

Handlingsregelen er blitt drøftet av tidligere offentlig oppnevnte utvalg, blant annet ved NOU 2015:9 Finanspolitikk i en oljeøkonomi – Praktisering av handlingsregelen. Siden utredningen i 2015 har fondet nesten doblet seg i verdi. Finansdepartementet har videre oppnevnt et «Rådgivende utvalg for finansielle analyser» med mandat til å gi faglige råd knyttet til en bærekraftig finanspolitikk.

Den siste rapporten fra Finanspolitikkkutvalget, avgitt i februar 2023, peker på at

«en målsetting om robusthet ved et mulig fall i fondsverdien tilsier også at bruken i normale tider ligger under 3-prosentbanen.»

Rådet anbefaler en snarlig grundig faglig utredning av hvordan handlingsregelen bør tilpasses at uttak fra oljefondet dekker nær 20 prosent av utgiftene på statsbudsjettet. Rådet anbefaler videre at utredningen bør omfatte alternative måter dette kan gjøres på, herunder en kontantstrømregel. Utredning og gjennomføring av en slik justering bør ikke drøye lenge, presiserer utvalget.

Grunnet sterk vekst av verdien av Statens pensjonsfond utland dekker uttaket av fondsmidler en betydelig del av utgiftene på statsbudsjettet, mens fremtidige pe-

troleumsinntekter etter hvert vil falle. En justert regel, som er mindre sårbar for et kraftig fall i fondsverdien, vil kunne bidra til at handlingsregelen er bedre tilpasset en situasjon med et større fond som dekker en større andel av statsbudsjettet enn tidligere.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g:

Stortinget ber regjeringen utrede en justering av handlingsregelen, herunder innføring av en kontantstrømregel.

16. februar 2023

Ane Breivik

Grunde Almeland

Ingvild Wettrhus Thorsvik